

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

katedra občanského práva

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.

vedoucí diplomové práce

P O S U D E K

diplomové práce Kláry Szabové

„Opatrovnictví zletilých osob“

Téma, které si autorka zvolila ke zpracování v rámci své diplomové práce, patří nepochybně k mimořádně významným a v rámci diplomových prací zpracovávaných na naší fakultě současně též k výrazně netradičním. Odtud vyplývá, že je velmi nesnadné je řádně zpracovat. Jde o téma samozřejmě především praktické, které však vykazuje i nezanedbatelné aspekty teoretické. To platí obecně a platí to obzvláště po rekodifikaci občanského práva, která se jej velmi výrazně dotkla. Z toho všeho se poddává, že přijetí problematiky opatrovnictví zletilých osob jako předmětu pouhé diplomové práce hrozí nemalým rizikem a nastoluje obavy, jak diplomová práce dopadne. Abych čtenáře (a hlavně klíčovou čtenářku) tohoto posudku příliš nenapíнал, musím hned úvodem konstatovat, že diplomová práce dopadla dobře, a to nadmíru.

Vedle samotné volby velmi náročné látky zasluhuje pochvalu již samotné rozvržení materie. Začíná se správně u základních pojmů a retrospektivního pohledu do historie, pokračuje se podáním jednak přehledu legislativního rámce problematiky a jednak vysvětlení základních otázek omezení svéprávnosti a podpůrných opatření. Hlavní obsah práce se pak koncentruje ve výkladech o opatrovnictví a opatrovnické radě, jakož i o výkonu opatrovnictví zletilých a o veřejném opatrovnictví, aby v závěru bylo věnováno několik poznámek novelizaci v oblasti opatrovnictví. V rámci tohoto obsahu práce se může na první pohled zdát, že autorka někdy „odbíhá od tématu“, opak je však pravdou; pochopení vytčeného cíle se totiž bez souvisejících výkladů neobejde a je správné, že si to autorka uvědomuje. Analogické úvahy se pak nabízejí též ohledně toho, že se v práci nepojednává vždy jen o ryze občanskoprávních otázkách, nýbrž pozornost se věnuje i jiným právním odvětvím, a to zejména právu ústavnímu, občanskému právu procesnímu a dokonce i právu správnímu; analogie je opět v pochvale, neboť zpracovávaná problematika svůj nepopiratelný

interdisciplinární charakter skutečně má, takže je mnohem více předností než vadou, že je v práci respektován.

K dalším kladům práce patří jednak to, že se autorka i v takto širokém tematickém rámci neobyčejně bezpečně orientuje, jakož i to, že se neméně bezpečně orientuje v pramenech, z kterých čerpá; ty vykazují nepochybně nadstandardní rozsah (zahrnující navíc prameny, s nimiž se v právnických pojednáních setkáváme jen zcela ojediněle, totiž prameny „z terénu“) a nadstandardním způsobem se s nimi též pracuje. Za pozoruhodný lze v rámci chvály konečně označit též jazyk autorky, který je v pozitivním slova smyslu strohý, nevyumělkovaný a v důsledku toho velmi srozumitelný.

Mám-li vedle uvedení kladů plnit též funkci kritika, musím připustit, že na obecné úrovni nemám téměř nic a v jednotlivostech mám jen relativně velmi málo.

Z obecného hlediska na sebe upozorňuje toliko skutečnost, že v nejedné z pasáží má práce značně popisný charakter. To je ovšem neduh, kterým dnes trpí velmi mnoho nejen diplomových prací, ale i literárních děl pocházejících z per renomovaných autorů; přitom na rozdíl od mnohých z nich autorka nejen identifikuje řadu problémů, ale na základě vlastních úvah též přistupuje k jejich analýze.

Pokud jde o jednotlivosti, týkají se zpravidla jen okrajových otázek a většinou jsou spíše náměty k zamyšlení. Po rozhořčení nad „citem“ v ustanovení § 19 odst. 1 OZ (které je citováno na str. 8 a které zasluhuje porovnat s § 16 ABGB) si kladu otázku, zda lze svéprávnost skutečně označit za přirozené právo (str. 9). Ohledně historie zasluhuje připomenout jednak účinnost ABGB „na zkoušku“ před rokem 1811 (str. 5), jednak to, že občanský zákoník z roku 1950 možná nezasluhuje až takový odsudek (str. 16), jakkoli se na něm komunistická ideologie jistě podepsala, a jednak to, že v občanském zákoníku z roku 1964 (str. 19) se počítalo při omezení způsobilosti k právním úkonům i s jinými důvody než s duševní poruchou; kromě toho znal tento zákon (ostatně ovšem obdobně jako i dnešní občanský zákoník) omezení způsobilosti *ad hoc* (§ 38 odst. 2). Drobná doplnění zasluhují na jedné straně výklady o nápomoci při rozhodování a o zastupování členem domácnosti (str. 28 – 29), a to o upozornění, že tato opatření se neobejdou bez asistence soudu, a na druhé strany výklady o opatrovnictví bez omezení svéprávnosti (str. 39), kde se příliš nebere zřetel k širokému ustanovení § 465 odst. 1 OZ.

S ohledem na pouze podružný charakter uvedených připomínek považuji za rozumné položit autorce několik otázek. Myslí si, že dřívější zbavování způsobilosti k právním úkonům byl opravdu nesmysl jednoznačně hodný (na základě zkušeností z Polska) vymýcení? Jaký je

názor autorky na časové omezení svéprávnosti? A konečně, vidí autorka nějakou vazbu mezi svéprávností a deliktní způsobilostí?

Shora formulované připomínky ani otázky, které v posudcích kladu jen zcela ojediněle, samozřejmě nijak nemodifikují mé vstupní konstatování o kvalitách předložené práce. Jednoznačně tedy shrnuji, že jde o práci, která jasně ukazuje nejen to, že si její autorka osvojila rozsáhlé poznatky o zpracovávané látce, ale i to, že získala nebývalou schopnost tyto poznatky velmi kultivovaným způsobem prezentovat. To znamená, že předložila práci, která je bezesporu nadprůměrná a která nejen splňuje, ale i překračuje požadavky, jež lze na ni jako na diplomovou práci klást; v důsledku toho nemohu než doporučit, aby práce byla připuštěna k obhajobě.

V Praze dne 2. prosince 2019

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.